

Budapesti Levéltári Mozaikok

2021/22. szám (régi sorozat 49. szám)

DOI: [10.56045/BLM.2021.22](https://doi.org/10.56045/BLM.2021.22)

ISSN: 2939-6921

URL: <http://leveltarimozaikok.bparchiv.hu/2021/12/15/leveltari-mozaikok-49/>

MAUTNER ZOLTÁN

„Budára helyezik az Állatkertet”

A budapesti állatkert több mint másfél évszázados története során többször is felmerült a zoológiai és botanikus kert elköltöztetésének ötlete, de legközelebb ehhez a második világháború utáni fél évtizedben került az intézmény. A háborút erősen megsínylő állatkertet egy fejlesztett formában kívánták Budára költöztetni. A több terv közül a Kuruclesen létesítendő hosszú évekig tartotta magát – részben Nádler Róbert igazgatónak köszönhetően –, majd végül a többihez hasonlóan ez a terv is „füstbe ment”.

Kulcsszavak: Buda, Városliget, állatkert, Kurucles, zoológia, botanikus kert, 1945–1950

„Budára helyezik az Állatkertet”¹

A városligeti intézmény átköltöztetési terve 1945–1950

A székesfőváros polgármestere 1945. augusztus 6-án kelt határozatában arról rendelkezett, hogy a Budapest ostromában szinte teljesen elpusztult állatkert elköltöztetésének első lépéseit az állatkert igazgatósága és az illetékes ügyosztályok kezdjék meg. A budapesti állatkert helyét még 1866. április 25-én a pesti „Állatkert Részvénytársaság” és szabad királyi „Pestváros” törvényhatósága közötti szerződés jelölte ki 31 holdas és 600 négyszögöles területtel a Városligetben.² Az állatkert végül augusztus 9-én nyitotta meg kapuit a látogatók előtt. Ezzel kezdetét vette egy immáron 155 éve tartó házasság a Városliget és az állatkert között. A több mint másfél évszázados frigy során a liget és első állandó intézménye külön-külön is rengeteget változott, egymásra kölcsönösen hatott, együtt élték át a 19–20. századi magyar történelem sorsfordulóit. A 155 év alatt többször is felmerült a zoológiai és botanikus kert elköltözésének ötlete, de legközelebb ehhez a második világháború utáni fél évtizedben került az intézmény. Az állatkert és a főváros vezetősége eltökélt volt abban, hogy a budai oldalon egy teljesen új, korszerű állatkertet hozzon létre, míg a korábbi területet más célokra használja fel. Nagyszabású tervek születtek egy üdülő, szórakoztató és egyben kulturális parkról, és az ehhez megfelelő területet nemcsak kiszemelte Budapest vezetősége, hanem meg is szerezte a nagy múltú intézmény részére. Az ígéretes kezdet ellenére a kijelölt területen az új állatkert érdekében a Duna másik oldalán egy „kapavágás” sem történt, így a Fővárosi Állat- és Növénykert továbbra is a Városligetben folytatta a természettudományok terjesztésében betöltött küldetését.

Hová költözzön az állatkert?

Nadler Herbert, az állatkert igazgatója már az 1930-as évek elején felvetette Sipőcz Jenő polgármesternek, hogy a városligeti zoológiai és botanikus kert a további fejlesztések érdekében célszerű lenne elköltöztetni egy másik helyre.³ Az ötlet megértésre talált a polgármesternél, azonban az intézményért felelős ügyosztályvezető nem támogatta a kezdeményezést, ezért az ügyben további lépések akkor még nem történtek. Szomorú eseményeknek kellett bekövetkeznie ahhoz, hogy a városházi körökben az 1866-ban megnyitott állatkert elköltöztetésének tervei egyöntetű támogatásra találjanak. Budapest ostroma során az állatkert szinte teljesen elpusztult, alig maradt meg épségben épület, és csupán néhány állat élte túl a kert területén dúló harcokat.⁴ A romba dőlt fővárosi intézmény áthelyezésének ötletét ezek után már megértéssel, sőt lelkesedéssel fogadták Budapest vezetői. A sajtó már 1945 júliusában hírt adott a városházáról kapott információk alapján a készülő átköltöztetésről, és biztosan állította, hogy az állatkert a budai oldalon fog újjászülni.⁵ A hivatalos határozatot végül 1945. augusztus 6-án hozták meg. Vas Zoltán polgármester az áthelyezést az állatkert pusztulásával,

¹ Budára helyezik az Állatkertet. *Magyar Nemzet*, 1 (1945) 65. sz. 5. p.

² Az Állat- és Növényhonosító Társaság Alapszabályai 1906. 3. p.

³ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (XI. 222122/1947). 31. p.

⁴ Szidnainé 1991. 99–105. p.

⁵ Budára helyezik az Állatkertet. *Magyar Nemzet*, 1 (1945) 65. sz. 5. p.; Budára költözik az Állatkert. *Világosság*, 1. (1945) 16. sz. 3. p.; Annak ellenére, hogy a korabeli sajtó élénken foglalkozott az állatkert átköltöztetésének kérdésével, az állatkerttörténeti szakirodalomban a világháború utáni első áthelyezési tervről nem történt említés.

a városligeti terület szűkösségével, és a közeli vonatforgalom okozta légszennyezéssel indokolta meg. Az új terület leendő nagyságát nagyjából 100 katasztrális holdban jelölte meg.

1. kép. Nadler Herbert (1883–1951). Nadler az állatkert igazgatójaként már az 1930-as évek elején felvetette a városligeti zoológiai és botanikus kert elköltöztetésének ötletét.
(*A Természet*. 25 (1929) 15–16. sz. 144. p.)

A döntést az állatkert igazgatósága is üdvözölte. Az intézményt ekkor már 16 éve vezető Nadler Herbert javaslatot tett Vas Zoltánnak az új terület kiválasztása során figyelembe veendő szempontokra, sőt, több lehetséges területet is előzetesen megnevezett mint alkalmas helyszínt. A megfelelő hely kijelölésében leginkább az éghajlati, a vízrajzi és a közlekedési szempontok figyelembevételét tartotta fontosnak. Délkeleti fekvésű, szélvédett, természetes vizekben gazdag, főként sík területet képzelt el az új intézmény helyének, amely mindeközben nem esik távol a város központjától, valamint jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik. Hangsúlyozta, hogy ezek fontosabb szempontok, mint a terület nagysága, és ideális körülmények között akár kisebb terület is elfogadható, hiszen 70–80 katasztrális holddal is már négyszeresére növekedne az állatkert területe. Nadler elsőként a Margit-szigetet, vagy legalább annak egy részét ajánlotta, mint minden szempontból alkalmas helyet. Meglátása szerint a Duna által körbeölelt terület jóvoltából itt a kerítésépítés egy részét is meg lehetett volna spórolni. Másodikként a Rómaifürdő és Aquincum területét gondolta megfelelőnek, de itt az Óbudai Gázgyár közelségét a levegőtisztaság szempontjából hátránynak titulálta. Harmadikként az akkori Hidegkúti út (1946-tól Vörös Hadsereg útja, ma Hűvösvölgyi út) mentén javasolt két helyet, az ún. Vadaskertet, illetve Szép-völgyet, de míg az előbbit túl szélesnek, addig a másodikat közlekedés, megközelítés szempontjából nagyon kiesőnek találta. Ez a terület Mátyás király egykori vadaskertjeként volt ismert, és a korabeli sajtó is ezt a helyet emlegette a leendő új állatkert birtokaként. A budai oldalon még ezeken kívül a Sas-hegyet, illetve a Sasadi-dűlőt mint fejlődő vidéki területet ajánlotta az igazgató. Bár a polgármesteri határozat egyértelműen Budát nevezte meg, ennek ellenére Nadler Pesten is javasolt az állatkert számára lehetséges helyeket. Kőbányán az ún. Lovassági Gyakorlóteret vagy a Népligetet gondolta megfelelőnek állatkert létesítésére. Végezetül azt is felvetette, hogy a mostani helyén is maradhatna az

intézmény, de ehhez a Nyugati pályaudvar kitelepítése szükséges, és az, hogy a Mutatványos telepből és a Városligetből is kapjon új részeket az állatkert.⁶ A megvalósítás ütemére, módjára három lehetséges forgatókönyvet vázolt fel. Az igazgató „derülátóbb” elképzelésében az új helyszínt kijelölik, bekerítik, tervrajzokat készítenek az állatházakról, a gazdasági épületekről, valamint a kertészetről. A dolgozóknak szánt lakóházakkal, istállókkal, fészerekkel kezdenék meg az építkezést, azután következnenek az állatházak, valamint a kifutók. Eközben a régi állatkert épületeit rendbe hoznák, benépesítenék állatokkal, és amint a lehetőség adott, átszállítanák a budai oldalon lévő új intézménybe. Így a városligeti kert 5–6 évig ideiglenesen fennmaradna még, de az új állatkert fejlődésével fokozatosan leépülne. A „rendes körülmények között” zajló átköltöztetést úgy gondolta Nadler, hogy az optimista elképzelés valósulna meg, csak hosszabb időt venne igénybe az áttelepítés menete. Az állatkerti igazgató „borúlátó” elképzelésében az áthelyezési tervekről egyelőre lemondának, várva a körülmények javulására. Ezalatt a régi állatkertet a Budapest ostroma előtti állapotában állítanák helyre, de nagyobb beruházást, építkezést már nem kezdeményeznének.⁷

Megbeszélések és helyszíni szemlék Budán

A városházi vezetők 1945 októberében többször értekeztek a kérdésben, és egy terepszemle után végül a Budakeszi út és a Széher út közötti, a Hárs-hegy lábánál lévő ún. Kuruclest jelölték ki az új állatkert helyének.⁸ A terület arról kapta elnevezését, hogy a Rákóczi-szabadságharc idején innen támadtak a kurucok a császárhoz hű Budára.⁹ A döntést az állatkert vezetősége is üdvözölte, a helyszínt minden szempontból megfelelőnek találták az átköltözésre.¹⁰ Problémát csak az jelentett, hogy a kiszemelt 96 katasztrális hold mindössze egyharmada volt a székesfőváros tulajdonában, ezért a következő lépés a magánszemélyek birtokában lévő telkek kisajátítása, megváltása lett volna.¹¹ A sajtó élénken közvetítette a témában születő legújabb híreket, miközben rendszeresen beszámoltak a régi állatkert fokozatos újjáéledéséről is.¹² Azonban a főváros nehéz anyagi helyzete miatt az ígéretes kezdeményezés több mint egy évig elakadt.¹³

Érdemben legközelebb 1947 elején kezdtek ismét foglalkozni a városházán az új állatkert ügyével.¹⁴ A főváros tiszti ügyészsége összeállította, hogy milyen lépések szükségesek a fennmaradó 67 hold megszerzéséhez.¹⁵ Az állatkertért felelős ügyosztály szakbizottsága 1947. május 2-án ült össze, hogy megvitassa a következő teendőket. Némethy Károly a városgazdasági, idegenforgalmi és közművelődési osztály vezetője felvázolta az addig megtett lépéseket, a fennálló helyzetet, és ismertette a jövőbeli terveket is. Bejelentette, hogy a területet sikerült ingyen megszereznie a fővárosnak, ugyanis a Földművelődési Minisztérium tulajdonába került részeket a közcél érdekében a minisztérium átengedte Budapestnek. Az ügyosztályt vezető tanácsnok az állatkerttel együtt egy egész kultúrparkot álmodott meg az új

⁶ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (628/1945. á.sz.). 1-4. p.

⁷ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (605/1945. á.sz.).

⁸ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (III. 312237/1945).

⁹ Mészáros 2004. 45. p.

¹⁰ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (906/1945. á.sz.).

¹¹ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (XI. 224682/1945).

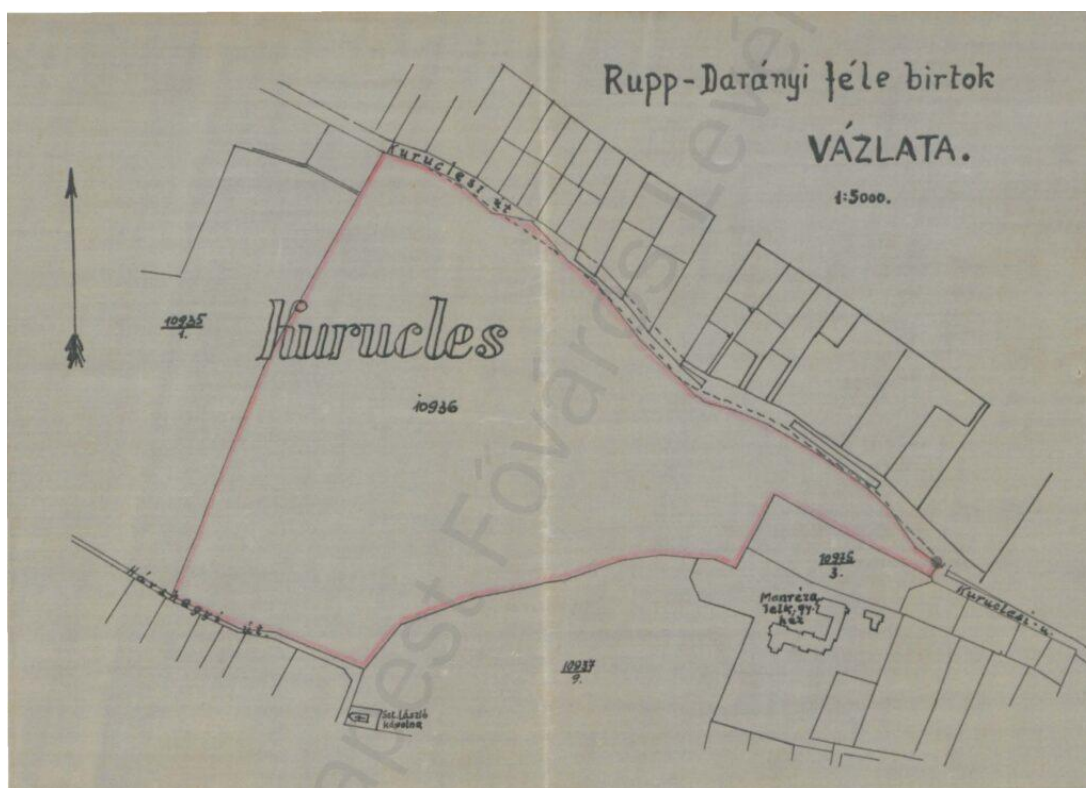
¹² A Budakeszi úton építik fel az új Állatkertet, hatszor akkora területen, mint a Városligetben. *Világosság*, 2 (1946) 134. sz. 4. p.

¹³ Nyolcszáz állatja van már az Állatkertnek. *Magyar Nemzet*, 2 (1946) 259. sz. 8. p.

¹⁴ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (XI. 224683/1945).

¹⁵ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (497/1947. ü.sz.).

helyre. Az állatállomány bemutatása mellett a látogatók olyan szórakoztató produkciókkal is találkozhatnak, mint az üvegfüvés, zsebkendőszövés vagy röplapnyomtatás. Szabadtéri múzeum jelleggel a magyar építészeti stílusokat, a vidéki életet és munkákat is bemutatnák, valamint a közeli vitorlázó repteret is bevonnék valamilyen módon a szolgáltatások körébe.

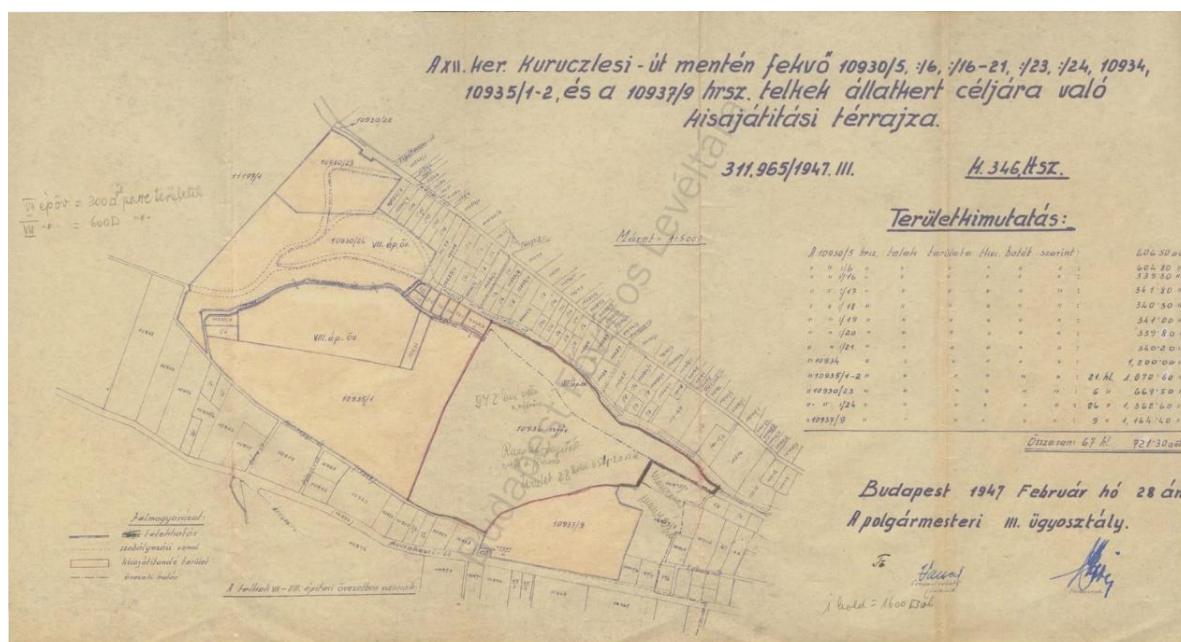

2. kép. A Kuruclesen a székesfőváros birtokában lévő terület vázlatrajza 1945-ből. (HU BFL IV.1409.c XI. 1256/1945)

A tanácsnok azt is kijelentette, hogy az új állatkertben a korábbi vurstlit nem kívánják újjáéleszteni. „Nem akar a főváros az állatkertben, vagy szomszédságában pofozógépet, panoptikumot, altest nélküli szüzeket és hasonló vurstlibeli látványosságokat felállítani, hanem olyan szórakoztató produkciókat gondol, amelyek a szórakoztatás mellett tanítanak is.”¹⁶ Némethy nem titkolta, hogy a terve hatalmas költséget jelent, és esetleg évtizedek szükségesek a teljes kivitelezéséhez, de eltökélt volt, hogy már most hozzá kell fogni a megvalósításhoz. Az anyagi fedezet megszerzésére is volt ötlete a tanácsnoknak. Az állatkert korábbi területének értékesítéséből kívánta az új intézményhez szükséges összegeket kinyerni. A városligeti 18 katasztrális holdnyi telek egy része a korábbi tervek szerint a Széchenyi fürdő kibővített területéhez kerülne és turisztaszálló épülne rá,¹⁷ de a többi részt eladnák. A vágányok mellett 10–12 emeletes raktárházak építésére gondolt a tanácsnok, amelyek mögé szanatóriumokat és villákat lehetne felépíteni.

¹⁶ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (XI. 222122/1947). 24-25. p.

¹⁷ Miről álmodik a főváros? *Magyar Nemzet*, 2 (1946) 127. sz. 7. p.

3. kép. Az új állatkert helyének szánt terület részletes tervrajza 1947-ben. (HU BFL IV.1409.c XI. 1256/1945)

Az új állatkert koncepcióját a többi szakbizottsági tag is támogatta, de az anyagiak biztosítására kidolgozott tervvel már jóval pesszimistábbak voltak. Nadler Herbert is felszólalt az ülésen. Úgy vélte, hogy az új állatkert létesítése sokkal kevesebbe fog kerülni, mint az 1909–1912 között elvégzett teljes körű átépítés. Véleménye szerint a felesleges állatházak, különösen a Nagy-Sziklához hasonló betonépítmények elkerülésével nemcsak spórolni lehetne a költségeken, hanem az állatok is egészségesebb környezetben élhetnének. Véleménye szerint a terület különleges adottságait az állattartási, tenyésztési ismertek szempontjából korszerűen lehetne kihasználni. A tágas kifutók mellett egy törendszert képzel el vízesésekkel, serpentin utakkal, amelyeket télen ródízásra, síelésre lehetne használni. A megvalósítást legalább nyolc évre jósolta, ezért azt javasolta, hogy az átköltöztetés több év alatt menjen végbe. Ahogyan két évvel korábban a polgármesternek tett „derülítő” javaslatában, most is azt tanácsolta, hogy a régi állatkertet is tartsa fenn a főváros, hozzák rendbe, népesítsék be, és amikor elkészül egy új rész a budai oldalon, az oda szánt állatokat fokozatosan szállítsák át.¹⁸ A két állatkert ötletét pénzügyi okokból elutasította a bizottság, és az anyagi feltételek hiánya miatt egyelőre csak elvben, de elhatározta az új állatkert felépítésének tervét a Budán kijelölt területre.¹⁹

A Kurucles megszerzése az új állatkert számára, és a „füstbement terv”

Hamarosan még nagyobb lépést tettek a végleges döntés felé a felettes hatóságok, ugyanis június 23-án helyszíni szemlére vonult ki a városháza vezetősége, valamint az érintett hivatalok, ügyosztályok és az állatkert képviselői. A kuruczlesi birtokon láttak minden résztvevőt meggyőztek, így Budapest polgármestere ismét állást foglalt az állatkert átköltöztetése mellett. Sőt, miután a tervet a Fővárosi Közmunkák Tanácsa Városrendezési és Építési Osztálya is jóváhagyta, Bognár József, a főváros polgármestere határozatban mondta ki, hogy a területet

¹⁸ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (XI. 222122/1947). 31–36. p.

¹⁹ Uo. 43. p.

állatkert létesítése céljából birtokba veszik. A földhivatali eljárás végül 1949-ben fejeződött be, ekkor a főváros tulajdonába újonnan került területeket is az állatkert részére adták.²⁰ A Kuruclesi és a Hárshegyi út által közrefogott helyen szántók, gyümölcsösök, erdős és bokros részek is voltak, valamint lakó és gazdasági építmények, kertészeti telep, üvegházak, de két használaton kívüli kőbánya is.²¹

Annak ellenére, hogy hivatalosan már minden készen állt az új állatkert építésének megkezdéséhez, az idő múlásával valójában egyre távolabb került ettől. Egyrészt a kezdeményezés egyik legfőbb támogatója, Nadler Herbert 1948-ban nyugdíjba vonult. Az állatkert vezetése az igazgatóhelyettesi pozíciót birtokló Láng Istvánhoz került, akinek semmilyen zoológiai ismerete, tapasztalata nem volt. Így az átköltöztetés során az egykori cipészből lett új állatkerti vezető szakértelmére nem lehetett számítani.²² Másrészt pedig a tervek megvalósításához szükséges pénz is hiányzott. A hároméves tervben nem szerepelt erre elkülönített összeg. Mindeközben a városligeti kert lépésről lépésre elkezdett újjáéledni, egyre több állatházat hoztak rendbe, a bemutatott állatok és a látogatók létszáma évről évre növekedett. A főváros szűkös költségvetéséből a régi állatkert fenntartására és fejlesztésére költöttek csak, így arra sem volt pénz, hogy legalább a budai területet körbekerítsék.²³

A városligeti zoológiai és botanikus kert is kénytelen volt elfogadni, hogy egyelőre nem kezdődik meg az új állatkert kialakítása. Ettől függetlenül úgy gondolta az intézmény vezetősége, hogy az újonnan kapott területet ki tudja használni. A Kerepesi út mentén, Rákosfalva mellett takarmánytermelés céljára rendelkezésre álltak az állatkert számára földterületek, de mégis úgy döntöttek, hogy a távolabb eső Kurucles egy részén is gazdálkodni fognak. Dió- és gyümölcsfák ültetését, a meglévők gondozását tervezték, valamint, hogy felszántják a földet és szálas takarmányt természetnek rajta.²⁴ Kerítés híján azonban a terület őrzését is biztosítani kellett, ugyanis a környéken lakók folyamatosan lopták a fákat, és féltő volt, hogy az új termések is erre a sorsra jutnak. Ennek érdekében egy romos lakóházat, egy raktárt és egy lakófülkét saját költségére felújított az intézmény a megművelésre kiszemelt területen.²⁵ A rendbe hozott szoba-konyhás épületbe az egyik állatkerti dolgozó költözött a családjával,²⁶ de ott saját magának kezdett földeket megművelni, így ez kivívta a többi dolgozó neheztelését.²⁷

A Fővárosi Mezőgazdasági Hivatal a kiszemelt területet gazdálkodás szempontjából rossz befektetésnek minősítette, mivel azt túl gazosnak, nagyon elhanyagoltnak találta. Az állatkertiek mégis felszántottak 2,5 holdat és kölest vetettek bele, de a termés annyira silány lett, hogy végleg lemondtak gazdálkodási terveikről.²⁸ Ráadásul a munkaerőhiány és a nagy távolság miatt a rájuk bízott erdők gondozását sem tudták ellátni. 1951-re a pénzügyi alapok hiánya miatt egyértelművé vált, hogy az elkövetkező években nem kezdődik meg az új állatkert kiépítése, így a területről 1954-ig a fővárosi mezőgazdasági osztály javára ideiglenesen lemondtak. A helyzet a következő három évben sem változott, így a helyszín átadását meghosszabbították. Az állatkert igazgatósága közölte, hogy a majdani építkezések

²⁰ HU BFL IV.1409.c XI. 1173/1947 (XI. 22503/1947).

²¹ HU BFL IV. 1421.f 9501-11000. Hrsz. Jegyzőkönyv 1949. július 21. Budapest székesfőváros XII. kerületének előjárója. ad. 11774/1949.-XII. ker. 1-2. p.

²² Mautner 2021. 17–18. p.

²³ *Fővárosi Közlöny*, 58 (1947) 22. sz. 578. p.; *Fővárosi Közlöny*, 58 (1947) 34. sz. 845. p.

²⁴ HU BFL XXIII.114 8692/1951/3-314. (541/1949. á.sz.).

²⁵ Uo. 404/1950. á.sz.

²⁶ Uo. XI. 8692/17.

²⁷ HU BFL XXXV.109.c. 21. ő. e. (2). 1951. VII. csoport: Szakszervezeti taggyűlés és termelési értekezlet. Szakszervezeti taggyűlés. 1951. május 11. 4. p.

²⁸ HU BFL XXIII.114 8692/1951/3-314. 2040/1949. M. hiv.

megkezdése előtt öt évvel jelezni fogja a terület visszakérésének igényét, amire végül sohasem került sor.²⁹

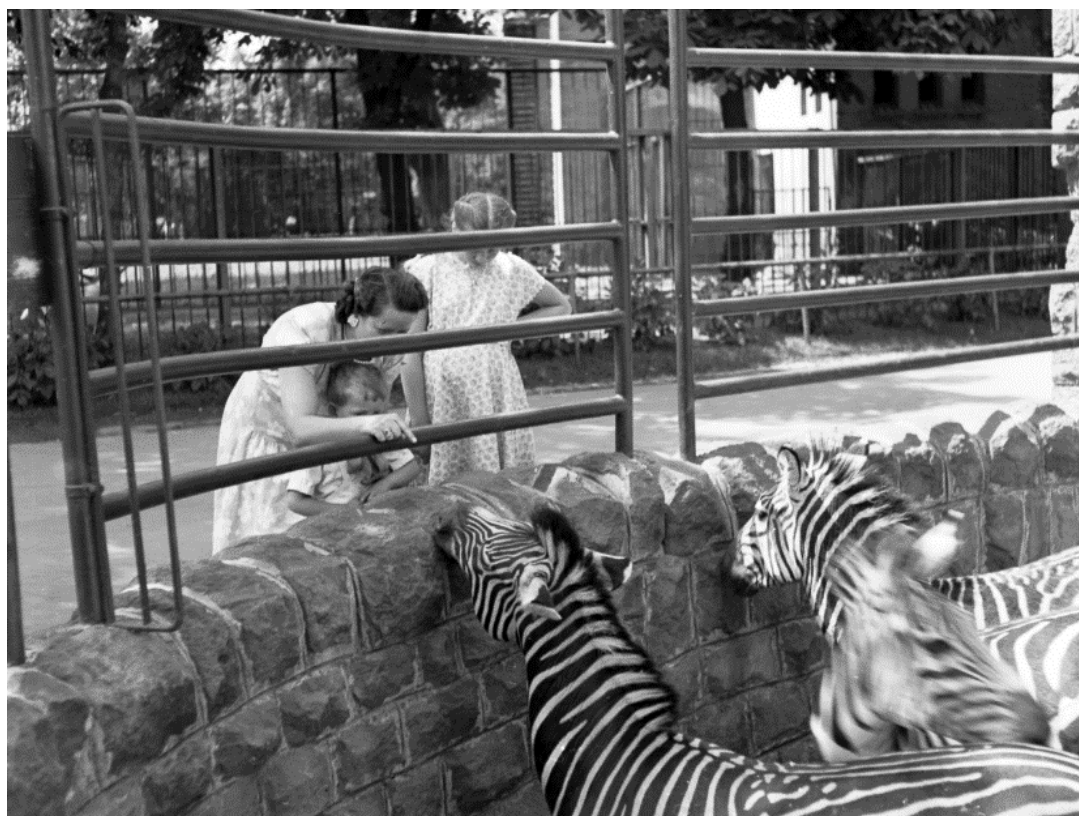
4. kép. Jegesmedvék a pesti Állatkertben: Az állatkert nyugalalmát 155 éve zavarja a közeli vasútforgalom. (Ludas Matyi, 6. (1950) 42. sz. 6. p.)

A sajtó nagy örömmel üdvözölte az állatkert átköltöztetésének ötletét, folyamatosan tudósított a fejleményekről. Azonban 1949-től az új állatkerttről szóló híreket folyamatosan kiszorították a városligeti kert újdonságairól, örömteli fejlődéséről szóló beszámolók.³⁰ A hivatali körökben még időről időre beszédtema volt az áthelyezés kérdése, de érdemi lépések már nem történtek az ügyben.³¹

²⁹ HU BFL IV. 1421.e Hrsz. 10937/13. (87-108-7/1954. á.sz.); XXIII.114 8692/1951/3-314. (8692/189/3.).

³⁰ Az Állatkert szebb lesz, mint valaha. *Világosság*, 5 (1949) 157. sz.. 5. p.; Az újjászületett Állatkert lesz a dolgozó magyar nép elsőszámú természetrajzi iskolája. *Kis Újság*, 4 (1950) 175. sz. 7. p.

³¹ HU BFL XXIII.102.a.1 Budapest Főváros Tanácsának Végrehajtó Bizottsága üléseinek jegyzőkönyvei. 1953. november 5. 118–119. p.

5. kép. Az Állatkert 1948-ban.
(Fortepan/Lissák Tivadar, képszám: [73081](#))

Összegzés

1951-re egyértelművé vált, hogy az állatkert nem költözik Budára belátható időn belül, és a megszerzett kuruclesi terület is csak gondot jelent az intézmény számára. Mivel az áthelyezést sürgető okok továbbra is fennmaradtak, így várható volt, hogy rövidesen ismét napirendre kerül a téma a főváros vezetőségében. A városligeti állatkert elköltöztetésének ötlete dr. Anghi Csaba igazgatósága alatt éledt fel ismét az 1950-es évek végén. Az állatkert természettudományos vezetője ekkor terveket készített az intézmény áthelyezésére, ezúttal a mai Hűvösvölgyi út másik felét, Mátyás király egykori vadaskertjének helyszínét szemelték ki.³² Ekkor egy kettős intézményi megoldásra gondolt az állatkert vezetősége, amelyben a régi városligeti kert is megmaradna.³³ Azonban ez a terv is ugyanarra a sorsra jutott, mint a korábbi, és szintén pénzügyi problémák miatt nem volt kivitelezhető az elgondolás. Így az állatkert továbbra is a Városligetben maradt. Ezzel azon kevés magyarországi intézmények közé tartozik, amelyek több mint másfél évszázada ugyanazon a helyen működnek, mint ahol egykor megnyitották kapukat a közönség előtt.

³² Anghi Csaba: A Hűvösvölgy-vadaskerti állatkert terve. *Élővilág*, 1959 (4. évfolyam) 1959.09.01. 3. szám. 57–60. p.

³³ Új Zoo a Vadaskertben. *Esti Hírlap*, 1964. január (9. évfolyam) 1964.01.28. 23. szám. 6. p.

6. kép. Az Állatkert 1949-ben.
(Fortepan/Berkó Pál, képszám: [78611](#))

[Mautner Zoltán levéltáros, levéltár-pedagógus](#) a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán, történelem szakon szerzett diplomát 2016-ban. Tanulmányai alatt a Fővárosi Állat- és Növénykertben dolgozott öt éven keresztül. 2017 februárjától Budapest Főváros Levéltárának munkatársa. Kutatási területe a városligeti zoológiai és botanikus kert intézménytörténete, dolgozóinak és vezetőinek munkássága, életrajza.

Levéltári források

HU BFL Budapest Főváros Levéltára

IV.1409.c Budapest Székesfőváros Polgármesterének iratai (1873–1950). Polgármesteri Ügyosztályok központi irattára 1930–1950.

IV. 1421.e Vagyonszámla- és ingatlannyilvántartási iratok gyűjteménye. Budapest Székesfőváros Mérnöki Hivatala, 1912-től Tanács, 1930-tól Polgármesteri III. Ügyosztálya, 1950-től Budapest Városi Tanács VB. Városrendezési Ügyosztálya által kezelt vagyonszámla iratok 1875-1960.

IV. 1421.f Vagyonszámla- és ingatlannyilvántartási iratok gyűjteménye. Budapest Székesfőváros Számvevősegi vagyonszámla nyilvántartásai és iratai 1908–1950.

XXIII.114 Budapest Fővárosi Tanács VB Népművelési Osztályának (1968-tól Főosztály) iratai (1950-1971). Fővárosi Állat- és Növénykert ügyei (3-314/1950-1951).

XXIII.102.a.1 Budapest Főváros Tanácsa Végrehajtó Bizottsága üléseinek jegyzőkönyvei 1950–1990.

XXXV.109.c Magyar Dolgozók Pártja XIV. Kerületi Bizottságának iratai. Alapszervezetek iratai 1948–1956.

Nyomtatott források

Az Állat- és Növényhonosító Társaság Alapszabályai 1906. h. n.

Mészáros 2004

Mészáros György: Budapest teljes utcanévlexikona. Szerk.: Ráday Mihály. Budapest, 2004.

Felhasznált irodalom

Mautner 2021	Mautner Zoltán: Munkásigazgatók a Fővárosi Állat- és Növénykert élén (1948–1956) . Clio Műhelytanulmányok. 2021/1.
Szidnainé 1991	Szidnainé Dr. Csete Ágnes: A 125 éves Budapesti Állat- és Növénykert története. Budapest, 1991.

Impresszum

Budapesti Levéltári Mozaikok

A kiadó neve: Budapest Főváros Levéltára
A kiadó székhelye: 1139 Budapest, Teve u. 3-5.
Felelős kiadó: Dr. Kenyeres István főigazgató

Főszerkesztő: Dr. Simon Katalin

Szerkesztőség: Fazekasné Dr. Toma Katalin, Dr. Fehér Csaba, Dr. Garami Erika, Dr. Ternováczi Bálint,
Dr. V. László Zsófia, Tóth Gergely (technika- és honlapfelelős)

A szerkesztőség elérhetősége: 1139 Budapest, Teve utca 3-5.; 1554 Budapest, Pf. 41.

e-mail: mozaikok@bparchiv.hu

ISSN 2939-6921